

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Ruzshty Gyula ügyvéd ... által képviselt ... I. rendű, dr. felperes neve ... II. rendű felpereseknek - a dr. Bárány Kinga ügyvéd... által képviselt, I.rendű alperes neve ... I. rendű, a dr. Balázs Gábor ügyvéd ... által képviselt II.rendű alperes neve ... II. rendű, III.rendű alperes neve ... III. rendű, a IV.rendű alperes neve ...IV. rendű, a perben magát nem képviselő V.rendű alperes neve ...V. rendű, a dr. Boros Árpád ügyvéd ...által képviselt VI.rendű alperes neve (V.rendű alperes címe VI. rendű, a dr. Balázs Gábor ügyvéd ... által képviseltVII.rendű alperes neve ... VII. rendű alperesek ellen - termékhasznosítási díj megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2005. november 11. napján kelt, 11.P.21.558/2000/105. számú részítélete ellen a felperes (a fent jelzett II. rendű felperes) részéről 106. és 108., a II., III., IV. és VII. rendű alperesek részéről 107. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán, valamint a fent megjelölt alperesek ellen termékhasznosítási díj megfizetése iránt indított perében, a Pest Megyei Bíróság 2005. november 11. napján kelt, 11.G.24.816/2003/60. számú részítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 66. és 68., a II., III., IV. és VII. rendű alperesek részéről 67. sorszámok alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéleteit részben megváltoztatja és megállapítja, hogy a III. és V. rendű alperes között 1999. szeptember 1-én kötött adásvételi szerződés a Klimin és Memolife gyógyhatású készítmények tekintetében a II. rendű felperessel szemben hatálytalan, az adásvételi szerződés e vonatkozásban a II. rendű felperes és a III. rendű alperes között jött létre 4.433.333 (Négymillió-négyszázharminháromezer-háromszázharminchárom) Ft vételár ellenében;

a II. rendű felperesnek az Országos Gyógyszerészeti Intézet nyilvántartásában fellelhető, a Memolife és a Klimin kapszulával kapcsolatos valamennyi dokumentációba való betekintési jogának megállapítására irányuló kereseti kérelmét elutasítja;

a II. rendű felperesnek a tulajdonjoga megállapításával, elővételi, előhasznosítási jogával kapcsolatos, a kizárólagos hasznosítás jogára irányuló másodlagos kereseti

kérelme tárgyában hozott rendelkezést mellőzi, egyebekben a részítéletek rendelkezéseit helybenhagyja.

A II.r. felperes másodfokú perköltségét 80 000 (Nyolcvanezer) Ft-ban állapítja meg.

Kötelezi a II. alperest 100.750 (Százezer-hétszázötven) forint, a VII.r. alperest 24.000 (Huszonnégyezer) forint, valamint a II., III., IV. és VII. r. alpereseket egyetemlegesen 48.000 (Negyvennyolcezer) forint hiányzó fellebbezési illetéknek 8 napon belül leletezés terhe mellett történő lerovására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban történt egyesítés folytán az elsőfokú bíróságnak két külön ügyszám alatt hozott részítéleteit bírálta felül az ellenük előterjesztett fellebbezések folytán. Az egyesített két ügyben (elsőfokú szám: 11.P.21.558/2000., másodfokú száma: 8.Pf.21.007/2006., amihez egyesítve lett a 8.Pf.20.220/2006. számú ügy, amelynek elsőfokú száma: 11.G.24.816/2003.) azonos alperesek szerepeltek, csak abban volt eltérés, hogy a részítélet hanyadrendű alperesnek jelölte őket. Felperesként felperes neve járt el a 11.P.21.558/2000. számú ügyben, míg a 11.G.24.816/2003. számú ügyben a ... Bt. volt az I.r. felperes és felperes neve a II.r. felperes. A másodfokú bíróság ennek megfelelően jelöli a felpereseket és a 11.P.21.558/2000. számú ügy szerint az alpereseket.

A másodfokú bíróság által elbírált két elsőfokú döntés a következőket tartalmazta.

Az elsőfokú bíróság a 11.P.21.558/2000/105. számú részítéletében megállapította, hogy felperes neve II.r. felperes jogosult betekinteni az Országos Gyógyszerészeti Intézet nyilvántartásában fellelhető valamennyi dokumentációba, amely a Memolife kapszulával kapcsolatos.

A felperesnek a tulajdonjoga megállapításával, az elővételi, előhasznosítási jogával kapcsolatos, a kizárólagos hasznosítási jogra irányuló, illetve a fentieket meghaladóan az iratbetekintésre vonatkozó kereseti kérelmét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a 11.G.24.816/2003/60. számú részítéletével kötelezte a II.rendű alperes neve II.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a ...Bt. I.r. felperesnek 1.679.167 Ft-ot, és ezen összeg után 1997. november hó 1. napjától 2001. december hó 31-ig évi 20%, 2002. január hó 1. napjáról 2004. december hó 31. napjáig évi 11%, 2005. január hó 1. napjától a kifizetés napjáig pedig minden

naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamatot.

Kötelezte VII.rendű alperes neve VII.r. alperest, hogy amennyiben a fenti követelés a II.rendű alperes neve II.r. alperes vagyonából nem végrehajtható, azt a mögöttes felelőssége alapján fizesse meg az I.r. alperesnek (helyesen I.r. felperesnek). Ezt meghaladóan az 1996. április 10-től 1999. július 30-ig tartó elszámolási időszakra vonatkozóan az I.r. felperes ... Bt. keresetét elutasította.

Megállapította, hogy felperes neve II. r. felperes az Országos Gyógyszerészeti Intézet nyilvántartásában a Klimin termékre vonatkozó valamennyi okiratba betekinthet. Ezt meghaladóan a II.r. felperesnek az iratbetekintéssel kapcsolatos kereseti kérelmét elutasította.

felperes neve II.r. felperesnek az elővételi joga, előhasznosítási joga alapján előterjesztett, a tulajdonjoga megállapítására, a Klimin termék kizárólagos hasznosítási jogával való felruházásra irányuló, és a Dermin termékkel kapcsolatos kereseti kérelmét elutasította.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott mindkét részítéletének tényállásában részletesen ismertette azokat a szerződéseket, amelyeket a Memolife és Klimin elnevezésű, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményekkel kapcsolatban a peres felek különböző időpontokban egymással kötöttek. Ezek közül az érdemi döntés szempontjából jelentőséget tulajdonított a II.rendű alperes neve II.r. alperes jogelődje (a továbbiakban: a ...Bt.) és felperes neve II.r. felperes között 1991. november 25-én és 1993. március 10-én létrejött megállapodásoknak.

Ismertette, hogy az 1991. november 25-én kelt szerződés szerint a felperes neve II.r. felperes, mint megbízó és feltalálója a Selenor, a Klimin és a Liv 92 projecteknek, kötelezte magát arra, hogy a rendelkezésére álló tudományos adatokat és az egyéb birtokában lévő információt átadja a ... Bt. részére, akit megbízott azzal, hogy az Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI) részére a három project teljes dokumentációját készítse el. Ezért projectenként 100.000-100.000 Ft megfizetését vállalta. Az ugyanezen a napon létrejött szerződésben a felperes neve II.r. felperes ugyancsak megbízta a ...Bt-t a Memorex (későbbi nevén: Memolife) gyógyhatású termék engedélyezési eljárásához szükséges dokumentáció összeállításával.

Rögzítette, hogy a fent nevezett felek 1993. március 10-én több szerződést is kötöttek egymással, amelyekben külön rendelkeztek a Memorex, a Klimin és a Liv 92 gyógyhatású készítmények tekintetében. A szerződésekben utaltak arra, hogy 1991. november 25-én megállapodást kötöttek az engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció összeállítására, és a ... Bt. a termékekre a forgalombahozatali engedélyt megszerezte.

A Klimin termékre vonatkozóan a megállapodás azt tartalmazta, hogy a termékhez kapcsolódó minden jog, és ezen joghoz tapadó valamennyi bevétel 6 %-a felperes neve II. r. felperest illeti meg. A ... Bt. hozzájárult ahhoz, hogy a ... Kft.-vel létrejött megállapodása alapján járó 25 % royalty díjból 1,5 % közvetlenül felperes neve II.r. felperes javára kerüljön kifizetésre. A szerződést a ... Kft. is aláírta. A felek kölcsönös tájékoztatási kötelezettséget is vállaltak a hasznosítással kapcsolatos ügyekben egymás felé.

A Memolife termékre vonatkozó megállapodásban rögzítették a felek, hogy a termék tulajdonosa 96 %-ban a ...Bt., 4 %-ban felperes neve II.r. felperes, amely arány kifejezésre juttatja a feleknek a termék hasznosításából származó bevételeinek felosztását is. A ...Bt. kötelezettséget vállalt arra, hogy felperes neve II. r. felperes a tulajdoni hányadához igazodó, minden esetben minimálisan 1 % mértékű royalty összeget megkapja, és hozzájárult ahhoz, hogy ezt közvetlenül a mindenkori gyártó, forgalmazó teljesítse a részére. A royalty díj a szerződés szerint a tényleges nagykereskedelemben megjelenő eladási ár, azaz az árbevétel és a termék előállításával kapcsolatban felmerülő közvetlen költségek (a gyártással, a kiszerezéssel, a tényleges szállítással összefüggő, és azon esetlegesen még felmerülő közvetlen költségek, melyek kifejezetten a termék gyártásával és forgalmazásával kapcsolatosak) különbözetét jelenti.

felperes neve II. r. felperes tudomásul vette, hogy a ... Bt. által kötött hasznosítási szerződés vonatkozásában vétőjog nem illeti meg, azonban a Bt. a szerződést és az ezzel kapcsolatos információt köteles a felperes részére átadni. A ...Bt. azt is vállalta, hogy folyamatosan tájékoztatja felperes neve II.r. felperest azon fejleményekről, amelyek a termék hasznosítása szempontjából jelentősek, illetőleg bármelyik fél érdekeit érintik.

Mindkét szerződésnél ismerteti az ítéleti tényállás, hogy felperes neve II.r. felperes tudomásul vette, miszerint a ...Bt. által kötött hasznosítási szerződés vonatkozásában vétőjog nem illeti meg, azonban a ...Bt. az információkat és a szerződést köteles átadni a részére, továbbá a II. r. felperes fenntartotta azt a jogot, hogy a termék gyártójánál, valamint a hasznosítónál a termékkel összefüggő bármely iratba, elszámolásba, kalkulációba betekintsen, azokról másolatot kérjen.

A részítéletek tényállásában rögzítettek szerint 1999. április 13-án a ...Bt. - melynek beltagja és képviselője VII.rendű alperes neve VII.r. alperes, kültagja ...III.r. alperes - taggyűlést tartott, amelynek tárgya a társaság átalakulása volt. A tagok egyhangú határozatot hoztak arról, hogy az átalakulással létrejövő társaságban már részt venni nem kívánó ... III.r. alperest az átalakuló társaság vagyonából meghatározott vagyonrészek illetik meg, ezeket az átalakulás cégbejegyzését követő 30 napon belül köteles a társaság a részére külön nyilatkozattal kiadni. Ezen vagyonrészeket szerezte meg a III.r. alperes a Klimin, a Memolife és a Dermin megnevezésű, az OGYI által nyilvántartásba vett, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítményekkel kapcsolatosan.

Ugyancsak a tényállásban rögzítettek szerint 1999. szeptember 1-én ... III.r. alperes szerződést kötött a ...V.r. alperessel, melyben a Klimin, a Memolife és a Dermin termékekhez kapcsolódó vagyoni értékű jogosultságokat (licence) az V.r. alperesre ruházta át azzal, hogy ezeket kizárólagosan egyben valamennyi készítmény vonatkozásában teszi meg, ezt megbontva átruházási ajánlatától eláll. Az V. r. alperes is úgy nyilatkozott, hogy valamennyi termékhez kapcsolódó jogokat csak együtt kívánja átvenni. A jogok (licence) ellenértékét egyrészről 1999. november 30-ig három egyenlő részletben megfizetendő 6.650.000 Ft-ban, másrészről az V.r. alperes vállalta, hogy 1999. október 31-ig tanulmányt készít a magyarországi gyártású élelmiszer-kiegészítő termékek görögországi piaci lehetőségeivel kapcsolatban.

Az elsőfokú bíróság a csatolt okiratok alapján megállapította, hogy miután a ... III.r. alperes a ... Bt. átalakulásakor megszerezte a Klimin, a Memolife és a Dermin készítményekhez kapcsolódó vagyoni értékű jogosultságokat, azokat az 1999. szeptember 1-én kötött szerződéssel a ...V.r. alperesre ruházta át.

Az elsőfokú ítélet utalt arra, hogy felperes neve II.r. felperes és a II.rendű alperes neve II.r. alperes jogelődje között az 1991. november 25-én és 1993. március 10-én létrejött szerződések érvényességét a felek között folyamatban volt perekben eljáró bíróságok már megállapították.

A felperések kereseti követeléseinek elbírálása szempontjából az elsőfokú bíróság megválaszolandó kérdésnek tekintette, hogy felperes neve II.r. felperes a Klimin és Memolife termékek alkotója-e, illetőleg a szóban forgó gyógyhatású termékek szellemi alkotásnak minősülnek-e.

A felek jogviszonyára irányadónak tekintve az 1993. március 10-i szerződéseket - az alperesi védekezéssel szemben - megállapíthatónak látta felperes neve II.r. felperes Memolife és a Klimin termékkel kapcsolatos alkotói minőségét. Hangsúlyozta, hogy a hivatkozott szerződésekben a ... Bt. kijelentette, hogy a Memorex termék tulajdonosa 4 %-ban a II.r. felperes, a Klimin terméknek pedig minden joga és a joghoz tapadó valamennyi bevétel 6 %-a II.r. felperest megilleti.

Megállapította továbbá, hogy a Klimin gyógyhatású termék a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdésében szabályozott külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásnak minősül.

A II.rendű alperes neve II.r. alperes helytállási kötelezettségét a hasznosítási díjért, elsősorban felperes neve II.r. felperes felé, majd az engedményezés eredményeként a ... Bt. I.r. felperes felé a perbeli 1993. március 10-i szerződés és a Ptk. 87. §-ának (2) bekezdésének rendelkezése - mely szerint a külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásokra vonatkozó védelem körében követelheti a jogosult azt is, hogy az eredményeit elsajátító vagy felhasználó személy részeltesse őt az elért vagyoni eredményben - alapján látta fennállni.

Erre tekintettel a ... Bt. I.r. felperesnek a hasznosítási díj megfizetésére vonatkozó keresetét a II.rendű alperes neve II.r. alperessel szemben találta alaposnak. Emellett az 1993. március 10-i szerződés alapján a kereseti kérelemnek megfelelően VII.rendű alperes neve VII.r. alperes mögöttes felelősségét is megállapította, arra figyelemmel, hogy az adott időszakban a II.rendű alperes neve II.r. alperes jogelődjének, a ... Bt-nek beltagja volt.

Az 1998. március 25-ig terjedő időszakra vonatkozó hasznosítási díj tekintetében a I.rendű alperes neve I.r. alperesnek a II.rendű alperes neve II.r. alperessel egyetemleges marasztalására irányuló keresetet megalapozatlannak találta. Megállapította, hogy a felperesek nem tudták igazolni, hogy a I.rendű alperes neve I.r. alperes felé az igényüket bejelentették és ezzel a jogosult személyét bizonytalanná tették (Ptké. 51. § (1) bek.).

Az elsőfokú bíróság a Klimin gyógyhatású termék hasznosításával kapcsolatban megítélt díj összege tekintetében ismertette, hogy az 1993. március 10-i szerződés szerint a II.rendű alperes neve II.r. alperes jogelődjét megillető 25 % royalti díjból 1,5 % illeti meg felperes neve II.r. felperest, ami a ... Kft-vel és az ... Kft-vel történő elszámolásokról is megállapíthatóan azt jelentette, hogy a bevétel 23,5 %-ára a ... Bt., 1,5 %-ra a II.r. felperes jogosult.

A perben kirendelt szakértő véleménye alapján megállapította, hogy 1996-tól 1999-július 30-ig a Klimin kapszula értékesítéséből 27.986.129 Ft bevétel keletkezett, ennek 6 %-át, 1.679.167 Ft-ot ítél meg az I.r. felperes, a Selenium ... Bt. részére.

A hasznosítási díj számítási módját illetően - egyetértve az alperesek védekezésével - azt emelte ki, hogy a felperest megillető hasznosítási díj alapja csak a költségekkel csökkentett bevétel lehet. Nem fogadta el a felperesnek azt az érvelését, hogy a szerződésből következően a közvetlen vagy közvetett költségekkel nem csökkentett teljes bevétel 6 %-a illeti meg.

felperes neve II.r. felperesnek az 1999. szeptember 1-i szerződés tekintetében az elővásárlási jogának gyakorlásával kapcsolatban előterjesztett kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság alaptalannak találta. Bár nem fogadta el az alperesek érvelését, mely szerinti a dologi jogi szabályok alkalmazhatósága szóba sem jöhet, a konkrét szerződés kapcsán annak tartalmára figyelemmel nem látta biztosíthatónak a II.r. felperes számára az elővásárlási jogot. Érvelése szerint, amennyiben a Ptk. 86. § (3) bekezdése alá eső - külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó - szellemi alkotást több alkotó hoz létre, a műhöz kapcsolódó (személyhez fűződő és vagyoni) jogok valamennyi alkotót megilletik. Ebben az esetben a vagyoni jogok az alkotásban való közreműködésük arányában oszlanak meg közöttük. Megállapította, hogy a perbeli esetben a felek a közreműködésük arányát érvényes szerződésben állapították meg.

Az indokolás szerint az alkotók az őket megillető vagyoni jogok (használat, hasznosítás, hasznosítás átengedése) tekintetében csak együttesen dönthetnek. A perben a felek erről rendelkeztek is, amikor a szerződésükben megállapodtak, hogy a ... Bt. jogosult a hasznosítási szerződés megkötésére.

Az elsőfokú bíróság elfogadhatónak látta, hogy az egyes alkotók rendelkezhetnek úgy is, hogy az őket megillető hasznosítási jogot átruházzák. Utalt a mindennapi gyakorlatra, amikor igényként jelentkezik az ilyen tartalmú szerződések megkötése. Kifejtette, hogy a vagyoni értékű jog tulajdonjogi jellegének megfelelően a több alkotó által létrehozott szellemi alkotás tekintetében az alkotók a dologi jog által szabályozott tulajdonostársi jogviszonyhoz hasonlítható helyzetben vannak. Egymás közti jogviszonyukra rendező elvként - más jogszabály hiányában - a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályait látta alkalmazandónak. Erre tekintettel a perben nem annak tulajdonított jelentőséget, hogy a gyógyhatású készítményt, mint szellemi alkotást a tabletta vagy a nyilvántartáshoz szükséges dokumentáció testesíti meg, hanem annak, hogy olyan vagyoni értékű jog kötődik hozzá, amely átruházható és tulajdonjogi jelleggel rendelkezik.

Érdemben vizsgálva felperes neve felperes elővásárlási joggal kapcsolatos kereseti kérelmét - melyben kérte, hogy állapítsa meg a bíróság, hogy a szerződést az elővásárlási jogának megsértésével kötötték, ezért az vele szemben hatálytalan, és elővásárlási jogával élve a szerződés ... III.r. alperes és közte jött létre - a Ptk. 145. §-ának (2) bekezdése alapján nem találta alaposnak.

Jogi álláspontja szerint a Klimin és a Memolife átruházása esetén felperes neve II.r. felperest, mint a termékhez fűződő jogok meghatározott részének jogosultját elvben megilleti az elővásárlási jog. A perbeli esetben azonban ... III.r. alperes egyidejűleg három termékre vonatkozóan értékesítette a jogait, a szerződő felek pedig kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy mindezt oszthatatlan szolgáltatásnak tekintik. Miután a három termék közül a Dermin vonatkozásában felperes neve II.r. felperes nem rendelkezett jogosultságokkal, az elsőfokú bíróság nem látta gyakorolhatónak az elővásárlási jogát. Az indokolás szerint az elővásárlási jog gyakorlását az a körülmény is kizárta, hogy az egy összegben meghatározott ellenértéken kívül a felek egy tanulmány elkészítésében is megállapodtak, ami az erre adott megbízás bizalmi viszony jellege miatt nem helyettesíthető.

Nem fogadta el a felperes azon érvelését, hogy a szerződés ilyen módon való megkötése az elővásárlási joga kijátszására irányul, mert okszerűnek találta ... III.r. alperes eljárását, amikor a gazdasági társaságból való kilépése alkalmával megszerzett jogokat kívánta értékesíteni és ezt célszerűen egyben megtenni. A rosszhiszeműséget sem látta igazoltnak azzal, hogy a szerződés szerinti tanulmány a... Kft. IV.r. alperes megbízása alapján készült, amely cégnek képviselőjeként ... III.r. alperes járt el.

A DERMIN termékre vonatkozóan előterjesztett elővásárlási joggal kapcsolatos kereseti kérelmet sem találta alaposnak az elsőfokú bíróság a fent kifejtettek alapján. Utalt arra, hogy miután a három termékhez kapcsolódó vagyoni jogok oszthatatlan szolgáltatásként kerültek átruházásra, az eladó önmagában a Dermin termékre ajánlatot nem is tett. Mivel a Ptk. 211. §-ának (1) bekezdése szerinti ajánlat kizárólag a ... V.r. alperes részére címzett jognyilatkozat lehetett, azt felperes neve II.r. felperes el sem fogadhatta. Arra pedig nem látott jogszabályi lehetőséget, hogy a felek között a bíróság szerződéskötési akarat hiányában ítélettel hozzon létre szerződést.

felperes neve II.r. felperesnek másodlagos kereseti kérelmét, amelyet a Ptk. 143. §-án alapulóan terjesztett elő, a kizárólagos hasznosítási jogának megállapítását kérve, ugyancsak megalapozatlannak tartotta.

Az volt az álláspontja, hogy a ... Bt., de az átalakulását követő időszakban a vagyoni jogokkal rendelkező további személyek sem hoztak olyan döntést, amely felperes neve II.r. felperes, mint kisebbségi jogosult érdekeinek lényeges sérelmével járt volna. Rámutatott arra, hogy az a körülmény, hogy a felperes a hasznosítási díj iránti igényét peres úton tudja csak érvényesíteni nem jelenti azt, hogy az érintettek a hasznosítás során nem a legnagyobb bevétel megszerzésére törekedtek volna, és ily módon a felperes érdekeivel ellentétesen jártak volna el.

Az elsőfokú bíróság felperes neve II.r. felperesnek az iratbetekintésre vonatkozó kereseti kérelmét mindkét perben, kizárólag az OGYI-nál nyilvántartott iratok tekintetében találta alaposnak. A felperes erre vonatkozó jogosultságát, a termék alkotóját megillető személyhez fűződő jogokkal indokolta. Ezen belül a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó jogot hangsúlyozta.

A perbeli termékek hasznosításával, forgalmazásával kapcsolatban megkötött szerződésekbe való betekintésre vonatkozó jogosultság megállapítása iránti kereseti kérelmet azonban alaptalannak találta, mert a megállapítási kereset előterjeszthetőségének a Pp. 123. §-ában meghatározott azon feltételeit nem látta megállapíthatónak. Utalt arra, hogy megállapítási kereset akkor terjeszthető elő, ha a felperes teljesítést nem követelhet, márpedig az adott esetben hasznosítási díj iránt is volt kereset.

A részítéletek ellen a ... Bt. I.r. felperes és felperes neve II.r. felperes, valamint a II.rendű alperes neve II.r., ... III.r., a ... Kft. IV.r. és VII.rendű alperes neve VII.r. alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Nem fellebbezett az I. és V. r. alperes.

A ... Bt. I.r. felperes a 11.G.24.816/2003/60. számú részítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a marasztalási összeg felemelésével kérte a II.rendű alperes neve II.r. alperest kötelezni további 1.216.865 Ft és kamatai megfizetésére, és ebből 1.020.108 Ft és kamatai erejéig a I.rendű alperes neve I.r. alperesnek a II.rendű alperes neve II.r. alperessel egyetemleges felelősségét megállapítani. Kérte továbbá

kötelezni a II.rendű alperes neve II.r. alperest az 1995. január 1-től 1996. április 10-ig terjedő hasznosítási időszakra vonatkozó elszámolás elkészítésére.

Fellebbezési érvelése szerint az 1993. március 10-i szerződés alapján a II.rendű alperes neve II.r. alperesnél képződő minden bevétel 6 %-a megilleti és a szerződés a költségek levonását nem teszi lehetővé. Ezért a II.rendű alperes neve II.r. alperes által vállalt reklámköltség viselése a díj alapját képező bevételt nem csökkentheti. Kifogásolta azt is, hogy míg az elsőfokú bíróság az elszámolás körében a költségek arányos viselésére kötelezte, a II.rendű alperes neve II.r. alperes bevételeinek meghatározásakor nem a nagykereskedelmi árat, hanem a termelői árat vette alapul.

A I.rendű alperes neve I.r. alperes II.rendű alperes neve II.r. alperessel fennálló egyetemleges felelősségét azon alapulón látta fennállni, hogy a I.rendű alperes neve I.r. alperes nem az elvárható gondossággal járt el a II.rendű alperes neve II.r. alperessel 1996. február 22-i szerződés megkötésekor, a ... Kft-nek tudnia kellett arról, hogy az engedélyeztetés megrendelője felperes neve II.r. felperes, aki 1996-ig részesedett is a termék bevételeiből, így bizonytalanná vált a jogosult személye, szemben az elsőfokú ítéletben rögzítettekkel.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felek között csak 1996. április 10-től 1999. július 30-ig terjedő időszakra rendezte az elszámolást, holott azt a keresetében 1995. januárjától kérte.

felperes neve II.r. felperes mindkét részítélet ellen a kereseti kérelmeit elutasító rendelkezések megváltoztatása iránt fellebbezett.

A másodfokú tárgyaláson pontosított fellebbezési kérelmében elsődlegesen kérte annak megállapítását, hogy ... III.r. alperes és a V.r. alperes között 1999. szeptember 1-én létrejött adásvételi szerződéssel kapcsolatban elővételi jogát a Memolife és Klimin termékek vonatkozásában jogszerűen gyakorolta, és ezáltal a szerződés közte és a III.r. alperes között jött létre 2.216.667 Ft - 2.216.667 Ft vételáron. Azt is kérte megállapítani, hogy a hivatkozott szerződésben a III.r. alperesnek a Dermin értékesítésére tett nyilatkozata, mint szerződéses ajánlat elfogadásával ezen termék tulajdonjogának átruházására kötött szerződés szintén közte és a III.r. alperes között jött létre 2.216.667 Ft vételáron.

A Memolife és Klimin termékek vonatkozásában a tulajdonjog megállapítására irányuló fellebbezési kérelmét másodlagos kérelemként tartotta fenn arra az esetre, ha az elővásárlási joggal kapcsolatos kérelme elutasításra kerül.

Másodlagos fellebbezési kérelemként annak megállapítását kérte, hogy a Memolife és a Klimin gyógyhatású termékeknek társtulajdonosa, és a Ptk. 143. §-a alapján a ... Bt. 1999. április 13-i a határozata, valamint a ... V.r. alperes és a ... Kft. IV.r. alperes közötti termékhasznosításra vonatkozó 1999. szeptember 13-i szerződés

sérti a Memolife és Klimin termékkel való okszerű gazdálkodás követelményét és a kisebbségi tulajdonos jogos érdekeit. Ezért indítványozta, hogy jogosítsa fel a bíróság a termékek kizárólagos használatára és hasznosítására, a gyártás és a forgalmazás jogának kizárólagos gyakorlására.

Harmadlagos fellebbezési kérelemként a Memolife és Klimin termékekkel kapcsolatos iratbetekintés tűrésére kérte kötelezni az alpereseket, de vagylagosan kérte megállapítani azt is, hogy a Memolife és Klimin termékek alkotójaként az 1993. március 10-i megállapodás 10. pontja alapján a termék gyártójánál, hasznosítójánál és forgalmazójánál a termék hasznosításával, forgalmazásával, gyártásával kapcsolatos valamennyi irat tekintetében betekintési jog illeti meg.

A II.r. felperes az elővásárlási jog fennállása körében a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire is hivatkozva hangsúlyozta, hogy a tulajdonos rendelkezési jogát terhelő elővásárlási jog nem játszható ki azzal, hogy a tulajdonos az elővásárlási joggal terhelt dolgot egy másik dologgal együttesen adja el. Állította, hogy nem volt olyan gazdaságilag méltányolható érdek, amely megkívánta volna a három termék együtt történő értékesítését, ilyenre ... III.r. alperes sem hivatkozott. Álláspontja szerint amennyiben a vételár egy összegben kerül megállapításra, az elővásárlási joggal érintett vagyontárgy tekintetében a vételár arányos részét kell megfizetnie.

Hivatkozott arra, hogy miután a 2001. január 5-én tartott tárgyaláson tudomást szerzett arról, hogy ... III.r. alperes a Klimin és Memolife termékeket - az elővásárlási jogának megsértésével - külföldre adta el, nyomban élt elővásárlási jogával. Nyilatkozataiból, valamint a vételár a rendelkezésre állásáról szóló, perben csatolt banki igazolásból a III.r. alperes meggyőződhetett arról, hogy teljes körűen elfogadta az 1999. szeptember 1-jei szerződés feltételeit. Emellett állította, hogy az eladói nyilatkozat, mint szerződéses ajánlat elfogadásával a Dermin készítmény tekintetében is létrejött a III.r. alperes és közte a szerződés.

Tévesnek tartotta a szerződésben vállalt tanulmány elkészítése tekintetében a bizalmi viszonyt feltételező részítéleti álláspontot. Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy a szóban forgó tanulmány végül a gyártási és forgalmazási jogot megszerző ...Kft. IV.r. alperes megbízása alapján készült el.

A másodfokú tárgyaláson felperes neve II.r. felperes úgy nyilatkozott, hogy mindkét perrel érintett termék tekintetében ő az egyedüli alkotó, az 1993-as szerződésben az őt megillető kizárólagos vagyoni jogosultságok egy részét engedte át a II.r. alperes jogelődje részére. Állítását alátámasztva látta az 1991. november 25-i megbízási szerződéssel is, amely a három project tekintetében őt jelölte meg kizárólagos feltalálóként.

Értelmezése szerint ... III.r. alperes az 1999. szeptember 1-i megállapodásban csak a Bt-től megszerzett vagyoni jogosultságokat ruházta át, amire utal az is, hogy a szerződésben tájékoztatta a vevőt a Klimin termékkel kapcsolatban folyamatban

lévő perről. Mivel a III.r. alperes nem tett az adásvétel tárgyává több jogot, mint ami megillette, a szerződés érvénytelenségére nem kívánt hivatkozni. Érvelt azzal is, hogy míg a III.r. alperest nem éri érdeksérelem az elővásárlási jogának gyakorlásával, addig az ő érdekei jelentősen sérülnek azáltal, hogy egy ciprusi társasággal szemben kellene majd a díjigényét érvényesíteni.

Álláspontja szerint az átalakulás folytán a társaságból kiváló III.r. alperes azzal, hogy a ... Bt-t megillető hányadnak megfelelő rendelkezési jogot kapta meg, nem vált egyben az 1993. március 10-i szerződés tekintetében a ...Bt. jogutódjává is oly módon, hogy kizárólagos hasznosítási joggal rendelkezhetne, annál is inkább, mert a hivatkozott szerződés csak a már megkötött hasznosítási szerződések tekintetében rendelkezett a vétójogának kizárásáról. A vétójogának kizárása sem a jövőben megkötendő hasznosítási szerződésekre vonatkozott. A jövőre nézve a közös tulajdon szabályai alapján újabb rendelkezésre lett volna szükség a felek között a hasznosítást illetően.

A II.rendű alperes neve II.r., ... III.r., a ... Kft. IV.r. és VII.rendű alperes neve VII.r. alperesek fellebbezési kérelme a kereseti kérelmeknek helytadó részítéleti rendelkezések megváltoztatására és e kereseti kérelmek elutasítására irányult, de a részítéletek indokolását külön is sérelmezték.

Tévesnek tartották az elsőfokú bíróságnak - a II.r. felperes iratbetekintési jogának alapjául szolgáló - azt a megállapítását, hogy a II.r. felperes a Memolife és a Klimin termékek tekintetében a szellemi alkotások alkotójának minősül. Állították, hogy az 1993. márciusi szerződésben erre vonatkozó adat nincs, abban csak a vagyoni jogosultságokról rendelkeztek és elszámolási kérdéseket rendeztek a felek, amiből nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a felperes a szellemi alkotás alkotója. Álláspontjuk szerint a II.r. felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a termékekkel kapcsolatos alkotói minősége fennáll, aminek nem tett eleget. Ezzel szemben ők tanúkkal és iratokkal bizonyították, hogy a II.r. felperes nem vett részt a perbeli szellemi termékek létrehozásában.

Az alperesi fellebbezés a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésére hivatkozva hangsúlyozta, hogy a gyógyhatású készítmény forgalombahozatali engedélyének megadásához szükséges dokumentáció a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése szerinti védelmet élvez, a II.r. felperes iratbetekintési joga a dokumentáció egyes elemeit létrehozó, perben nem szereplő szakemberek jogait is sértheti.

Előadták a Memorex tárgyában kötött 1993. márciusi szerződésben a II.r. felperes nem csak a már megkötött hasznosítási szerződésekre vonatkozóan mondott le a vétójogáról. Ezt a kikötést a felperes csekély részesedési hányadára tekintettel tartalmazza a szerződés. Szerintük a szerződés a termék hasznosításának egész folyamatára vonatkozott, akár csak a Klimin tekintetében kötött 1993-as szerződés.

A fellebbezési érvelés szerint az elsőfokú bíróság a szellemi alkotásokhoz fűződő forgalomképes vagyoni értékű jogok tulajdonjoghoz hasonló jellegéből megalapozatlanul vonta le azt a következtetést, hogy azokra a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályai alkalmazhatók, így az átruházás esetén elővásárlási jogot lehet gyakorolni. Jogi álláspontjuk szerint adásvétel tárgya csak dolog lehet, a dolognak nem minősülő vagyoni értékű jogokat adásvétellel nem lehet átruházni. Álláspontjuk szerint az elővásárlási joggal kapcsolatos kereseti kérelem azért utasítandó el, mert a Ptk. dologi jogi szabályai, így az elővásárlásra vonatkozó rendelkezése a szellemi termék tekintetében nem alkalmazható.

A II.r. felperesnek az elővásárlási jog gyakorlására tett nyilatkozatát komolytalannak tartották figyelemmel arra, hogy felperes neve II.r. felperes tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a vételár tekintetében beszámítással kívánt élni.

A másodfokú tárgyaláson előadták, hogy ... III.r. alperes a ... Bt-től csak azokat a jogokat szerezhette meg, amelyekkel a Bt. maga is rendelkezett, a V.r. alperessel kötött szerződésben pedig a megszerzett vagyoni jogok átruházása történt. Szerintük bizonytalanság csak a hasznosításból származó bevétel II.r. felperessel való megosztása tekintetében volt az akkor már folyamatban lévő Klimin termékkel kapcsolatos perre tekintettel.

A másodfokú bíróság figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság által külön perben meghozott két részítélet tárgya egymással összefügg, az előtte folyamatban lévő pereket, miként arra már a fentiekben utalt, a Pp. 149. §-ának (2) bekezdése alapján az együttes tárgyalás és eldöntés végett egyesítette. Ennek folytán tüntette fel I.r. felperesként a Bt-t és II.r. felperesként felperes nevet és az alpereseket pedig a 11.P.21.558/2003. számú pernek megfelelően jelölte.

A fellebbezések kapcsán a másodfokú bíróságnak a következő kérdéseket kellett megválaszolnia: a II.r. felperes a perbeli Memolife és Klimin gyógyhatású készítményekkel kapcsolatos szellemi alkotások alkotójának minősül-e; alkalmazandó-e a Ptk. dologi jogi szabályai a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése szerinti külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásokkal kapcsolatban; amennyiben igen, a perbeli esetben megilleti-e a II.r. felperest az elővásárlási jog a III.r. alperes és az V.r. alperes között a vagyoni értékű jogok átruházása tárgyában 1999. szeptember 1-én létrejött szerződés tekintetében; helytálló-e az elsőfokú bíróság döntése az 1996. április 10-től 1999. július 30-ig terjedő időszakra vonatkozó hasznosítási díj összegét illetően, és a VII.r. alperes mögöttes felelősségét érintően, továbbá foglalkozni kellett az iratbetekintési joggal is.

Abban a kérdésben, hogy a perbeli gyógyhatású készítmények a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése által szabályozott külön törvény hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásnak tekintendő-e, a Legfelsőbb Bíróságnak a Selenor gyógyhatású készítménnyel kapcsolatos perben kifejtett álláspontját megfelelően irányadónak tekintette a másodfokú bíróság is. A Pfv.26.134/2001/4. számú részítéletében a

Legfelsőbb Bíróság a Ptk. 86. § (3) bekezdését értelmezve rámutatott arra, hogy a törvényi védelem megállapításának nem feltétele, hogy a szellemi alkotás új, eredeti legyen, a tudományban vagy az adott szakterületen ne legyen előzménye vagy a szakember számára külön szakmai ismeret hozzáadása nélkül ne legyen megalkotható. A törvényi védelem feltétele az alkotás társadalmilag széles körben való felhasználhatósága, feltéve, hogy az közkinccsé nem vált. Ebből az értelmezésből következően szögezte le a Legfelsőbb Bíróság, hogy egy gyógyhatású készítmény létrehozása, amennyiben az társadalmilag széles körben felhasználható, olyan szellemi alkotás, mely a törvény védelme alatt áll.

A perbeli gyógyhatású készítmények tekintetében is megállapítható a társadalmilag széles körben való felhasználhatóság, és az is, hogy közkinccsé még nem váltak. Így a Ptk. 86. § (3) bekezdése alá tartozó szellemi alkotásnak minősülnek.

Ezek után vizsgálni kellett, hogy a II.r. felperes felperes neve érvényesíthet-e a szóban forgó termékekkel kapcsolatosan alkotókat megillető jogokat.

Az elsőfokú bíróság a csatolt szerződések alapján a keresettel érintett szellemi alkotások tekintetében a II.r. felperes alkotói minőségét a szerződésekben rögzített arálynak megfelelően elfogadta. Az alperesek ezt a másodfokú eljárásban is vitatták, állítva, hogy bizonyítékokkal alátámasztották, miszerint a II.r. felperes egyáltalán nem volt a kérdéses szellemi termékeknek alkotója. Ugyanakkor a felperes azt állította, hogy kizárólagosan az ő szellemi termékeiről van szó és a ... Bt. csak vagyoni jogosultságokat szerzett, mert a szerződésekben megjelölt hányadok tekintetében a vagyoni jogosultságokat a Bt-re átruházta.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyes következtetésre jutott, amikor a felperes alkotói minőségét megállapíthatónak látta. Ezzel kapcsolatosan szükséges kiegészíteni az elsőfokú ítélet indokolását az alábbiakkal.

A perben csatolt 1991. november 25-én kelt II.r. felperes és a ... Bt. által aláírt szerződés 1. pontjában rögzítettek szerint a II.r. felperes a feltalálója három projectnek, közöttük a Klimin terméknek, és ezek tekintetében adott megbízást a ... Bt. részére a törzskönyvi dokumentációk elkészítésére. A Memolife készítménnyel kapcsolatban ugyan írásbeli megállapodás nem jött létre, de a másodfokú bíróság elfogadta a II.r. felperes elsőfokú eljárás során tett előadását, miszerint az szóban jött létre. Az 1993. március 10-i szerződés 1. pontja ugyanis utal arra, hogy a ... Bt. és a II.r. felperes között 1991. november 25-én megállapodás jött létre a Memorex (Memolife) gyógyhatású termék engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentációjának összeállítására. A szerződés létét igazolja az is, hogy a 8. pontban rögzítettek szerint a hivatkozott megbízási szerződés alapján a ... Bt-t megillető megbízási díj rendezésre került. Az 1993-as szerződés 2. pontja a II.r. felperest, mint a Memorex termék 4 %-os „tulajdonosát” jelöli meg.

A III. és VII.r. alperesek, valamint a felperesek között korábban folyamatban volt perben a Legfelsőbb Bíróság a Pf.IV.26.130/2001/4. számú részítéletében a Selenor gyógyhatású készítménnyel kapcsolatban a II.r. felperes és a ... Bt., valamint ... között 1993. március 10-én kelt megállapodást értelmezve a II.r. felperes alkotói minőségét megállapíthatónak látta. Rámutatva arra, hogy a hivatkozott szerződés a II.r. felperesnek a termék hasznosításából eredő jogait rögzíti. E jog attól függetlenül illeti meg, hogy a hasznosításban nem vesz részt. Ezért csak, mint a termék alkotója részére biztosíthatott a szerződés ilyen jogot. A jelen perbeli két gyógyhatású készítmény vonatkozásában is erre a következtetésre lehet jutni, hiszen az 1993. március 10-i szerződések lényegében azonosnak tekinthetők abban a vonatkozásban, hogy mindegyik rendelkezést tartalmazott a termék hasznosítását illetően és a „tulajdon arányok” tekintetében. Ez utóbbi volt a szerződések fő célja. Vagyis a Legfelsőbb Bírósághoz hasonló álláspontot foglalt tehát el a másodfokú bíróság is a szerződések értelmezésével.

Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a jelen perbeli termékeket érintően a II.r. felperes és a ... Bt., esetenként más szerződő fél is 1993. március 10-én több azonos szerkezetű szerződést kötött. A Selenium, a Memolife és a Klimin gyógyhatású készítmények egy alkotói körbe tartozó szellemi alkotások voltak.

A hivatkozott szerződésekben rögzítettekkel szemben az alperesek nem tudták megcáfolni a II.r. felperes alkotói közreműködését.

Természetesen a szerződések értelmezése útján kialakított jogi álláspont megdöntésére az alpereseknek lehetőségük volt, a szerződésben foglaltak ellenére bizonyíthatták volna, hogy a II.r. felperes egyáltalán nem vett részt a termékek létrehozásában. Az általuk hivatkozott bizonyítékok azonban nem voltak alkalmasak a szerződésekben foglaltak megdöntésére. ... tanú a III.r. alperes élettársa, így érdektelennek nem tekinthető. Az alperesek által csatolt levelek arra alkalmas bizonyítékok voltak, miszerint a ...-nél kezdődött a termékek kifejlesztése, de arra nem szolgáltak megnyugtató bizonyítékkal - különösen az egyéb írásbeliségek tükrében, hogy a felperes egyáltalán nem vett részt az alkotás folyamatában. Az alkotói arányt pedig a szerződések egyértelműen rögzítették.

A II.r. felperesnek azon előadásával kapcsolatosan, mely szerint a ... Bt. nem tekinthető alkotónak, csupán a tőle származtatott vagyoni jogosultságokkal rendelkezőnek, a másodfokú bíróság a következőket hangsúlyozza.

A ... Bt., mint jogi személy, nem minősülhet a szellemi termékek alkotójának, az alkotó tevékenységben részt vevőnek. Annak vizsgálata mellőzhető volt, hogy a vagyoni jogosultságokat a szerződésekben megjelölt „tulajdoni hányad” tekintetében kitől szerezte meg. A perbeli jogvita eldöntéséhez a II.r. felperes alkotói minőségét kellett vizsgálni, amely a fentiek szerint megtörtént.

Mindezek után a másodfokú bíróság az 1993. március 10-én kötött szerződések tartalmát vizsgálta. Ezt érintően eltérő volt a peres felek előadása, de szükséges volt a szerződéseket értelmezni annak eldöntéséhez is, hogy a II.r. felperes élhetett-e a III. és V.r. alperesek között 1999. szeptember 1-én kötött szerződés tekintetében elővásárlási jogával, szükséges a felek szerződését értelmezni, tisztázni a köztük fennálló jogviszonyt.

A II.r. felperes, és a ... Bt. között 1993. március 10-én a Memorex termék kapcsán kötött szerződés 2. pontja rögzíti, hogy a termék forgalombahozatali engedélyének megszerzője a ... Bt., és megjelöli, hogy a termék tulajdonosa a ... Bt. 96%-ban, felperes neve 4%-ban valamint hozzáteszi, hogy ez az arány kifejezésre juttatja a hasznosításból származó bevétel arányát. A szerződés 3. pontjában a ... Bt. kijelentette, hogy kötelezettséget vállal arra, hogy a 2. pontban rögzített tulajdoni hányadokhoz igazodóan minden esetben minimálisan 1 % mértékű Royalti összeg illeti meg a termék hasznosítása esetén felperes nevet. Hozzájárult továbbá ahhoz, hogy a mindenkori gyártó és forgalmazó cég, közvetlenül nevezett részére teljesítse az őt megillető hasznosítási díjat (4. pont). Meghatározták a felek az 5. pontban, hogy mit értenek Royalti alatt. A 6. pont szerint pedig a II.r. felperes tudomásul vette, hogy a 2. pontban meghatározott (4 %-os mértékű) tulajdoni hányadra a ...Bt. által kötött hasznosítási szerződés vonatkozásában vétőjog nem illeti meg. Ugyanakkor kimondta a szerződés, hogy a ... Bt. köteles átadni felperes nevenak a szerződést (végeleges szerződést, információt) és folyamatos tájékoztatási kötelezettséget írtak elő a 9. pontban.

A szerződés ismertetett rendelkezései alapján, az abban használt szavak általánosan elfogadott jelentését tekintve, a rögzített jogok és kötelezettségek összefüggését nézve a másodfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a jövőre vonatkozóan is a Bt. részére biztosította a szerződés a termékek hasznosítását, a hasznosításra vonatkozó szerződések megkötésének lehetőségét, a hasznosítási jog (felhasználási jog) átadására is kiterjedően. A vétőjogról való lemondást sem lehetett a már addig megkötött hasznosítási szerződésekre vonatkoztatni. A felperes a szerződés szóhasználatára, a szövegben előforduló „kötött” szóra hivatkozva állította, hogy a szerződés csak a már megkötött szerződésekre vonatkozott. Önmagában ez a szóhasználat ilyen értelmezésre nem szolgál alapul, különösen akkor, amikor a szerződés 4. pontja a „mindenkori” gyártó és forgalmazó cégre utal, és a 3. pont is „minden esetben” járó royalti összeget említ.

Az adott mondatban, amelyikben a „Bt. által kötött” hasznosítási szerződésekről esik szó, a „kötött” szó nyelvtanilag a jövőben megkötött szerződésekre is érthető.

A Ptk. 207. §-ának megfelelő értelmezés eredményeként tehát a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a szóban forgó megállapodással a szerződő felek a jövőre nézve is rendezték egymás között a hasznosítás kérdését akként, hogy arra a többségi tulajdonos és a termék forgalombahozatali engedélyének megszerzője, a ... Bt. jogosult. Hasznosítás (felhasználás), hasznosítás engedélyezése, és

hasznosítási jog átengedése (allicencia és felhasználási jog átengedése) egyaránt megillette a szerződés alapján.

A Klimin termékre vonatkozó 1993-as szerződést az elsőfokú bíróság részítéletének tényállása tévesen ismertette. Az ugyanis nem tartalmazta, hogy a II.r. felperes a ... Bt. által kötött hasznosítási szerződés tekintetében lemondott a vétőjogáról, ezért ezt a másodfokú bíróság mellőzi. Ennek ellenére a Klimin termékre vonatkozó 1993-as szerződésről is elmondható, hogy a felek szerződéses akarata egyrészt a vagyoni jogokat illető jogosultságok, másrészt a ... Bt. hasznosítási jogának rögzítésére irányult.

Hangsúlyozni kell, hogy a peradatokból kitűnően az egyes termékekre vonatkozó 1993-as szerződések egy rendszert alkottak, amelyekben a felek meghatározták a tulajdoni hányadokat és rendezték a termékek hasznosításának kérdését.

A Klimin termék kapcsán a szóban forgó szerződés 2. pontja (a Memolife termékkel kapcsolatos szerződéssel egyezően) a ...Bt-t, mint a termék forgalombahozatali engedélyének megszerzőjét nevezi meg. A Bt. kijelenti a szerződésben, hogy a termék minden joga és ezen joghoz tapadó bevételeinek 6 %-a felperes nevére illeti meg.

Ebből következően a ... Bt., mint a többségi tulajdonos és forgalombahozatali engedélyes rendelkezhetett a hasznosításról, amelyet a szerződés 6. pontjában rögzített helytállási kötelezettsége is megerősít. Eszerint a Bt. tudomásul vette, hogy a jelen megállapodás alapján a Klimin gyógyhatású termékkel kapcsolatban harmadik személy által támasztott igény tekintetében teljes helytállási kötelezettséggel tartozik, ami nem érthető másra, mint a hasznosítás során felmerülő szavatossági, teljesítési és egyéb kötelezettségekre.

A kifejtettek értelmében a Klimin termék tekintetében is az 1993. március 10-i szerződések alapján a ... Bt., mint a termékekhez kapcsolódó jogok „többségi tulajdonosa” vált jogosulttá a termék, mint szellemi alkotás hasznosításra, másnak hasznosítási jog engedélyezésére és ezen jog átadására - ami nem ugyanaz, mint a teljes vagyoni jogok átruházása.

A III.r. alperes a ... Bt. átalakulásakor, mint az átalakulás után létrejövő gazdasági társaságban rész venni nem kívánó tag, a Bt. 1999. április 13-i taggyűlési határozata alapján szerezte meg a társaság vagyonából meghatározott vagyonrészként a ... Bt-t illető Klimin, Memolife és Dermin készítményekkel kapcsolatos vagyoni értékű jogosultságokat. A taggyűlési határozat nem részletezte, hogy az átadott „vagyoni értékű jogosultságok” alatt mit kell érteni. A felperes értelmezése szerint csak a Bt-t illető „tulajdoni hányadnak” megfelelő vagyoni jogosultságok átruházása történt. Ezt az alperesi képviselő a másodfokú tárgyaláson egyértelműen nem cáfolta.

A III.r. alperes által 1999. szeptember 1-én kötött szerződés szempontjából, az azt érintő felperesi kereset folytán annak volt jelentősége, hogy nem vitásan III.r. alperes megszerezte a perbeli két termék vonatkozásában a március 10-i szerződéssel a Bt-nek biztosított vagyoni jogosultságokat. Ezzel rendelkezett, amikor az V. r. alperesre azokat átruházta.

A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bíróság megállapításával, miszerint az 1999. szeptember 1-i szerződésben a vagyoni jogok átruházásáról történt rendelkezés, noha a szerződésben a „licence” szót is használták úgy. A szerződésben a Klimin, a Memolife és a Dermin termékekre vonatkozó „tulajdonjog”, az „átruházás” és „ellenérték” kifejezések használata nem hagy kétséget afelől, hogy az adott termékekhez kapcsolódó jogok értékesítése történt meg. A III.r. alperes a perbeli termékekből őt megillető vagyoni jogosultságokat ruházta át a vevőre.

Az elsőfokú bíróság a felperesi állásponttal egyetértve alkalmazhatónak látta a Ptk. közös tulajdonra, ezen belül az elővásárlási jogra vonatkozó dologi jogi szabályokat.

A fellebbező alperesek perben elfoglalt álláspontja szerint a szellemi alkotások tekintetében a Ptk. dologi jogi szabályai nem alkalmazhatók, ennél fogva az elővásárlási jog sem gyakorolható, amit igazolva láttak az új Ptk. kodifikációja során készült jogszabálytervezethez fűzött magyarázattal is.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy szóba jöhet a szellemi alkotásokon fennálló jogokkal kapcsolatban a tulajdonjog szabályainak a szellemi alkotások sajátosságainak megfelelő alkalmazása. Ezzel kapcsolatosan kiemeli a következőket.

A szellemi alkotásokhoz és más szellemi javakhoz kapcsolódó jogok kettős természetűek, személyi és vagyoni jellegűek. Egyszerre gyökereznek személyiségi és vagyoni jogviszonyokban. A szellemi alkotásokra vonatkozó külön törvények is e kettős természetűeknek megfelelő szabályozását adják az általuk védett alkotásfajtáknak. A szellemi alkotások kettős jellegét figyelembe véve a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése alá tartozó szellemi alkotások esetében is a Ptk. rendelkezésein alapulón kell a megfelelő szabályt megtalálni, mivel ezekre az alkotásokra nézve a Ptk. a külön törvényekhez hasonló részletes rendelkezéseket nem tartalmaz. A szellemi munkával létrehozott nem dologi természetű termékeken biztosított jogok sajátosságát szem előtt tartva kell a Ptk. megfelelő szabályait alkalmazni, amikor az alkotó vagy alkotók, a vagyoni jogok felett dolog módjára rendelkeznek, nemcsak a hasznosítás körében, hanem - a gyakorlatban felmerülő igényeknek megfelelően - a szellemi tulajdon vagy jogosítványai átruházása esetén is.

A több alkotó egymás közötti jogviszonyában, valamint a jogosultságaikkal való rendelkezés vonatkozásában a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályai a másodfokú bíróság szerint is alkalmazhatók, amint azt az elsőfokú bíróság is

helytállóan kifejtette. Önmagukban a Ptk. jogelvei nem mindig elégségesek a szellemi tulajdon kapcsán felmerülő jogviták rendezéséhez, és mert a külön jogszabályok hatálya alá tartozó szellemi alkotásokra vonatkozó szabályokhoz hasonló rendelkezéseket a Ptk.86.§-ának (3) bekezdéséhez kapcsolódóan a Ptk. nem tartalmaz, a tulajdonjog szabályainak megfelelő alkalmazásával lehet csak rendezni az alkotó vagy alkotók fent említett jogviszonyát.

Csupán utal arra a másodfokú bíróság, hogy a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 3. §-ának utaló szabálya alapján a szerzői művekre, a szerzői joghoz kapcsolódó szomszédos jogi védelmet élvező teljesítményekre nézve a Ptk. rendelkezéseit, ezen belül a közös tulajdon szabályait a közös művekre vonatkozó szerzői jogi szabályok mögött lehet alkalmazni. A közös szabadalmi igényről és a közös szabadalomról a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 26. §-ának (1) bekezdése lényegében a Ptk. közös tulajdon szabályai alapján rendelkezik, biztosítva az elővásárlási jogot a szabadalmastárs részesedési hányadára. A védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 21. §-ának (1) bekezdése az előbb ismertetettel azonosan szabályozza a közös védjegyoltalmi igényt és a közös védjegyoltalom esetében a védjegyoltalom jogosultjának részesedési hányadára nézve a többi jogosult számára elővásárlási jogot biztosít. Az utaló szabályok alapján az ismertetett rendelkezéseket kell alkalmazni a külön törvények hatálya alá tartozó egyéb iparjogvédelmi oltalmi formába sorolható alkotásfajtákra is. A kifejtettek alapján megállapítható, hogy a külön törvények a hatályuk alá tartozó szellemi alkotások és teljesítmények esetében - azok sajátosságainak megfelelő eltérésekkel - a Ptk. tulajdonjogra vonatkozó szabályait alkalmazhatóvá teszik.

A perbeli eset sajátosságából adódóan különösen helyénvaló volt a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályainak alkalmazása, mivel a ... Bt nem alkotó, nem alkotótárs, hanem a már kifejtettek értelmében csak a vagyoni jogokkal rendelkezik az ismertetett szerződésekben meghatározott „tulajdoni hányad” tekintetében.

Az a tény, hogy jelen esetben még csak nem is alkotótársak vonatkozásában merült fel a dologi jog alkalmazhatóságának kérdése, még inkább megerősíti, hogy helyénvaló volt a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályait alkalmazni. A szerződésben rögzített hányadok a per adatai szerint a piac részéről elfogadottan önállóan is forgalomképesek, azaz átruházhatók.

A II.r. felperest és a ... Bt. jogait megszerző III.r. alperest tehát a perbeli gyógyhatású készítmények, mint a szellemi termékek tekintetében közös vagyoni jogosultságok illetik meg az egyes alkotásfajtákra vonatkozó külön törvények rendelkezéseihez hasonlóan. A másodfokú bíróság szerint a II.r. felperesnek az alkotót megillető személyhez fűződő jogosítványainak érvényesülése azt indokolja, hogy számára az elővásárlási jog biztosított legyen.

Lényegében az elsőfokú bíróság is a fentieknek megfelelő következtetésre jutott, de az adott esetben mégsem látott lehetőséget arra, hogy kimondja, miszerint 1999. szeptember 1-i szerződés a perbeli két termék vonatkozásában a II.r. felperessel szemben hatálytalan.

Ezt azzal indokolta, hogy a szerződésben a III.r. alperes és a vevőként szereplő V.r. alperes abban állapodtak meg, hogy az eladó három terméket ruház át a vevőre, és azokat „oszthatatlan” szolgáltatásnak tekintették, egységes vételárat kötöttek ki, továbbá az V.r. alperes „cserébe” nyújtott szolgáltatásként egy tanulmány elkészítését is vállalta, amit az elsőfokú bíróság bizalmi jellegű szolgáltatásnak értékelte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérően foglalt állást.

Alkalmazandónak látta az ítélkezési gyakorlat által kialakított jogelvet, mely szerint a dolog átruházása esetén az a körülmény, hogy a tulajdonos az elővásárlási joggal terhelt dolgot más dologgal együttesen kívánja értékesíteni, nem szünteti meg az eladó tulajdonjogát korlátozó elővásárlási jogot (BH 1984. 270., BH 2004. 465.). Ez a szabály az adott esetben a dologgal egy tekintet alá eső vagyoni jellegű jogosítványok értékesítésére is irányadó, vagyis az elővásárlási jogot nem lehet oly módon kijátszani, hogy az elővásárlási joggal terhelt termékekhez fűződő vagyoni jogokat egy másik termékkel összekapcsolva értékesíti az eladó tulajdonostárs.

A BH 2004. 465. számú jogesetben kifejtettek a perbeli esetben is irányadóak. A Ptk. 373. §-ának (6) bekezdése folytán alkalmazandó Ptk. 373. §-ának (1) bekezdése értelmében ha a tulajdonos a dolgot el akarja adni, a kapott ajánlatot a szerződés megkötése előtt köteles az elővásárlási jogosulttal közölni. Nincs jogszabályi akadálya annak, hogy a több dolgon fennálló tulajdoni illetőségek vételára egy összegben kerüljön meghatározásra, ez a körülmény azonban az elővásárlási jog gyakorlásának nem lehet akadálya. Ebben az esetben a vételi ajánlat közlése akkor szabályszerű, ha az eladó az elővásárlásra jogosult tulajdonostárssal elkülönítetten, az egyes tulajdoni illetőségekre eső ajánlatot közli, kizárólag erre nézve áll fenn kötelezettsége.

A Legfelsőbb Bíróság határozatából kitűnően az elővásárlási jogot sértő szerződés kapcsán arra kell törekedni, hogy a törvényen alapuló elővásárlási jog érvényesülhessen, és nem annak van jogi jelentősége, hogy a vevő megvásárolta-e volna az adásvételi szerződés tárgyát képező dolgokat, ha azokat részére az eladó nem együtt ajánlja fel. Ez utóbbi a vevő és az eladó jogviszonyára tartozó kérdés. Nem mérlegelendő, hogy milyen jogkövetkezményekkel jár, ha az elővásárlási jogosult él az elővásárlási jogával, adott esetben az adásvétel tárgyát képező egyes dolgok (jelen esetben egyes szellemi termékekre vonatkozóan átruházott vagyoni jogosultságok) tekintetében.

A jogosultnak az egyes dolgokra fennálló elővásárlási jogának érvényesülését nem akadályozhatja meg az, hogy az eladó „oszthatatlan” szolgáltatásként adja el az

egyébként fizikailag osztható dolgokat. Nem annak van jelentősége, hogy a szerződő felek szándéka több dolog együttes értékesítésére irányult, hanem annak, hogy az elővásárlási joggal terhelt dolog értékesítse esetén az eladó a Ptk. 373. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az elővásárlásra jogosulttal a kapott vételi ajánlatot közölni. A perbeli esetben ezt a III.r. alperes elmulasztotta, ezért az V.r. alperessel kötött szerződése az érintett termékeket illetően a II.r. felperessel szemben hatálytalan.

A perbeli adásvételi szerződés tárgyát képező három termék és a csereként felajánlott szolgáltatás nem vitásan egymástól függetlenül értékesíthető, vagyis fizikailag osztható.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szolgáltatások szerződésben megjelölt „oszthatatlanságának” következményét annak kell viselnie, aki egyrészt felróhatóan járt el akkor, amikor elmulasztotta az ajánlatot az elővásárlási jogosulttal közölni, másrészt a Ptk. 4. § (1) bekezdésében előírt, jóhiszemű joggyakorlás követelményét megsértve járt el, amikor az egymástól független termékekhez kapcsolódó vagyoni jogok tekintetében „oszthatatlannak” nevezett szolgáltatásokról rendelkezett. Jelen esetben azt tudva került erre sor, hogy az egyik terméket érintően már megindult a per, vagyis fennállt a jogvita.

Az V.r. alperessel fennálló jogviszonyára tartozó kérdés a szerződés jogkövetkezményeinek levonása. A III.r. alperes előnyére nem szolgálhat saját felróható magatartása. Annak következményét, hogy „oszthatatlan” szolgáltatásként más termékre vonatkozó jogokkal együtt értékesítette a II.r. felperes elővásárlásával érintett termékek vagyoni jogosultságait, az ő terhére kell, hogy essen.

Az elővásárlási joggal kapcsolatos fellebbezés eredményessége folytán mellőzni kellett az elsőfokú részítéletnek a másodlagos kereseti kérelem tárgyában hozott elutasító rendelkezését (a II.r. felperesnek a tulajdonjoga megállapítása, az elővételi, előhasznosítási és kizárólagos hasznosítási joga vonatkozásában hozott elutasító döntést).

Mivel a III.r. alperest a Ptk. 373. §-ának (1) bekezdésében írt közlési kötelezettség kizárólag az elővásárlási joggal terhelt Klimin és Memolife termékek tekintetében áll fenn, de a Demin termékkel kapcsolatosan nem. Így a II.r. felperest nem illette meg az elővásárlási jog e vonatkozásban. Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el ezzel a termékkel kapcsolatosan a II.r. felperesnek az elővásárlási jog gyakorlása érdekében előterjesztett keresetét.

A per adatai alapján a II.r. felperes - amikor az ügylet a tudomására jutott - az elővásárlási joggal terhelt Klimin és Memolife termékekre vonatkozó vételi ajánlatot a III.r. alperes részére 2001. május 22-én megtette. Teljesítőképességét a Magyar Államkincstár perben csatolt nyilatkozatával igazolta, mely szerint 5.320.000 Ft értékű értékpapír a II.r. felperes rendelkezésére áll (11.P.21.558/2000/90/F/3.).

Erre figyelemmel a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Klimin és a Memolife készítmények tekintetében a III. és az V.r. alperes között 1999. szeptember 1-én kötött adásvételi szerződés a Ptk. 373. §-ának (2) bekezdése értelmében a II.r. felperessel szemben hatálytalan az érintett készítmények vonatkozásában az adásvételi szerződés a II.r. felperes és a III.r. alperes között jött létre, a kikötött vételár arányos, az adott termékre eső vételár-rész mellett.

A perbeli esetben a szerződő felek ugyan nem határozták meg külön-külön az egyes termékekhez, mint szellemi alkotásokhoz kapcsolódó vagyoni jogosultságok ellenértékét. Elfogadható az a felperesi álláspont, hogy az ellenérték termékenként azonos arányban kerüljön megállapításra, amely ellen az érintett alperesek sem tiltakoztak a peres eljárás során. Erre tekintettel határozta meg a másodfokú bíróság az adásvétellel érintett két termékekhez kapcsolódó vagyoni jogosultságok arányos ellenértékét termékenként 2.216.666,5 Ft-ban, összesen 4.433.333 Ft-ban.

Megállapította tehát a másodfokú bíróság, hogy a Klimin és a Memolife gyógyhatású termékek tekintetében az 1999. szeptember 1-én kötött adásvételi szerződés a II.r. felperessel szemben hatálytalan, az adásvételi szerződés e vonatkozásban a II.r. felperes és a III.r. alperes között jött létre 4.433.333 Ft vételár ellenében.

A II.r. felperes gyártóknál, forgalmazóknál lévő szerződésekbe való betekintési jogának a megállapítását elutasító rendelkezést támadó fellebbezési kérelmét csak arra az esetre tartotta fenn, ha az elővásárlási jogának gyakorlása folytán a tulajdonjogot nem szerezne meg. A fentiekben ismertetett rendelkezés folytán azonban sikeres volt az elővásárlással kapcsolatos fellebbezési kérelme, ennek folytán a másodlagos fellebbezési kérelme tárgyában nem kellett dönten. Az elsőfokú bíróságnak elfoglalt jogi álláspontja egyébként helyes volt.

Az elsőfokú bíróság a II.r. felperesnek az OGYI-nál az érintett termékekkel kapcsolatos dokumentációkba való betekintésre vonatkozó jogosultságát megállapította. Ezt a rendelkezést is támadta a felperesi fellebbezés.

Az elsőfokú bíróság ezen kereseti kérelem tekintetében nem vizsgálta a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ának rendelkezése szerinti feltételeit. Mivel a II.r. felperes eredményes fellebbezése folytán már nincs is olyan jogi érdek, amely a II.r. felperes jogainak az alperesekkel szemben való megóvása végett szükségessé tenné az OGYI-nál történő dokumentációkba való betekintési jog megállapítását, a Pp. 123. §-a szerinti feltételek vitathatatlanul nem állnak fenn. Erre tekintettel a másodfokú bíróság e részítéleti rendelkezést az alperesek fellebbezése folytán megváltoztatta és a kereseti kérelmet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a Klimin kapszula hasznosításából a részítélettel elbírált 1996. április 10-től 1999. július 30-ig terjedő időszakra vonatkozásában a II.r. alperest kötelezte a díj megfizetésére az I.r. alperes részére. A VII.r. alperes, VII.rendű alperes neve helytállási kötelezettségét mögöttes felelőssége alapján állapította meg.

Az I.r. alperesnek a II.r. alperessel fennálló egyetemleges felelősségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasította.

Az elsőfokú bíróságnak - a részletesebb indokolást nem tartalmazó alperesi fellebbezéssel támadott - a VII.r. alperes fizetési kötelezettségét mögöttes felelőssége alapján megállapító részítéleti rendelkezése érdemben helytálló volt. A másodfokú bíróság csupán a megfelelő jogszabályi hivatkozással egészíti ki.

A gazdasági társaságokról szóló - perbeli időszakban hatályos - 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 53. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint a gazdasági társaság megszűnik, ha elhatározza jogutódlással történő megszűnését (átalakulását). A Gt. 56. §-ának (1) bekezdése alapján ha a tag felelőssége a társaságot terhelő kötelezettségekért a társaság fennállása alatt korlátlan és egyetemleges volt, a helytállási kötelezettsége is korlátlan és egyetemleges a megszűnt gazdasági társaság kötelezettségeiért. Ezen alapulóan tartozik helytállni a VII.r. alperes - mint a Bt-nek a Gt. 101. §-ának (1) bekezdése szerinti korlátlan felelősséggel rendelkező beltagja - a B-Pharma Bt. fennállása idején keletkezett tartozásokért, ha azok a Bt. jogutódja, a II.rendű alperes neve II.r. alperes vagyonából nem végrehajthatók.

A másodfokú bíróság a II.r. alperes egyetemleges felelősségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasító döntésével egyetértett, de eltérő indoklás mellett.

Az I.r. alperes és II.r. alperes jogelődje között - a részítélettel érintett Klimin termék hasznosítására vonatkozóan - 1996. február 22-én és 1998. március 25-én jött létre szerződés, amit megbízási szerződésnek neveztek, azonban az valójában nem megbízási szerződésnek minősül.

Valamely szerződés jellegének megítélése szempontjából annak tartalmi elemei az irányadók. A szerződés típusát az abban vállalt szolgáltatások természetének vizsgálatával kell meghatározni. (BH 1984.30.) Az adott esetben a gyártás és forgalmazás jogának átadásáról szólt a szerződés, tartalmát tekintve az nem megbízási szerződés volt, hanem hasznosítási szerződésnek felelt meg.

A I.r. alperes a II.r. alperes jogelődjével, a ...Bt-vel került jogviszonyba a szerződés folytán, és részére tartozott a szerződés szerinti kötelezettséget teljesíteni, így a kikötött díjat megfizetni. Az egyetemleges marasztalásuknak nincs jogszabályi alapja. Az elsőfokú ítéletnek a jogosult személyének bizonytalanságával kapcsolatos érvelésével a másodfokú bíróság nem értett egyet. A fentiek miatt látta úgy, hogy az I.r. alperes szerződésszerűen a II.r. felé volt köteles teljesíteni. Csupán utal arra a másodfokú bíróság, hogy az I.r. alperes akkor lenne köteles közvetlenül a felperesek felé fizetést teljesíteni, ha a terméket jogosulatlanul hasznosította volna. Erről azonban szó sem volt, mert az 1993. március 10-i szerződésben a hasznosítási joggal felruházott ... Bt. jogosult volt hasznosítási szerződést kötni az

I.r. alperessel, hiszen - a korábban kifejtettek szerint - a szerződés a hasznosításra a jövőre nézve is feljogosította.

Az elsőfokú bíróság az I.r. felperesnek - a II.r. felperessel 1993. július 1-én kötött engedményezési szerződés alapján - a Klimin kapszula hasznosításából származó 2.896.032 Ft díjigényéből 1.679.167 Ft tekintetében találta a keresetet alaposnak a részítélettel elbírált 1996. április 10-től 1999. július 30-ig terjedő időszak vonatkozásában, amelynek megfizetésére a II.r. alperest kötelezte.

Alaptalanul támadta a II.r. alperes a Klimin termék hasznosítása díj megfizetésében marasztaló részítéleti rendelkezést, és ugyancsak alaptalan volt az I.r. felperesnek a megítélt összeg felemelésére vonatkozó fellebbezése.

A felperesi álláspont szerint a költségekkel nem terhelt teljes bevétel után számítandó az 1993. március 10-i szerződésben meghatározott 6 %-os részesedés.

Az elszámolás körében irányadó 1993. március 10-i szerződés szerint a Bt. bevételének 6 %-a illeti a II.r. felperes, de számítási módot ez a szerződés nem határozott meg.

Mivel a szerződés nem határozta meg, hogy a Bt. milyen feltétellel köthet hasznosítási szerződést, az okszerű gazdálkodás követelményeit betartva szabadon rendelkezhetett arról, hogy ami a termék hasznosítása során tiszta bevételként jelentkezik, az képezi a bevétel alapját. Értелеmszerűen a termék hasznosításához közvetlenül kapcsolódó kiadás a termék bevezetését és az értékesítés volumenének növelését célzó, a hasznosító felek által vállalt reklámozásra fordított költség, amely a bevételt szükségszerűen csökkenti. Az 1993. márciusi szerződésben szereplő „valamennyi bevétel” szóhasználat nem a költségekkel nem csökkentett, hanem a termék bármilyen módon történő hasznosításából származó bevételként értelmezhető.

Téves a bevétel alapjaként a nagykereskedelmi ár figyelembe vételét hangsúlyozó felperesi álláspont is. Az 1993-as szerződésben a felek nem a nagykereskedelmi árat, hanem a „bevételt” határozták meg a II.r. felperes részesedéseként. Az elsőfokú bíróság csupán annak az álláspontjának az alátámasztására, hogy bevétel alatt mindenképpen a költségekkel csökkentett részt kell érteni, hivatkozott a Selenor, a Memolife és a Liv 92 termékekre vonatkozó szerződésekre, amelyekben a perbeli Klimin termékre vonatkozó szerződéstől eltérően a royalty díj meghatározásának alapja volt a költségekkel csökkentett nagykereskedelmi ár.

A felperesi fellebbezés kapcsán csupán utal arra a másodfokú bíróság, hogy az I.r. felperes által hivatkozott kisebbségi tulajdonos érdekeit nem a szerződésben rögzített részesedésének mértékét meghaladó, indokolatlan előnyt biztosító juttatás védi, hanem a hasznosító ... Bt. szerződésben vállalt Ptk. 277. §-ának (3) bekezdése rendelkezésének megfelelő tájékoztatási kötelezettsége.

Figyelemmel arra, hogy a részítélettel az 1996. április 10-től 1999. július 30-ig terjedő időtartamban történt hasznosítás nyert elbírálást, megalapozatlanul kérte az I.r. felperes fellebbezésében a II.r. alperes kötelezését az 1995. január 1-től 1996. április 10-ig terjedő hasznosítási időszakra vonatkozó elszámolás elkészítésére. Rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy az I.r. felperes kifejezetten az 1996. április 10-től 1999. július 30-ig tartó időszak vonatkozásában, a hasznosítási díj megfizetése iránti kereseti kérelme tekintetében a megjelölt összegszerűségekre kérte részítélet meghozatalát utalva az előkészítő iratában megjelölt összegszerűségekre (36. sorsz. irat, 55. sorsz. jegyzőkönyv). A hivatkozott előkészítő iratában pedig ugyancsak a fenti időszakra vonatkozóan jelölte meg a szakértői vélemény alapján kimunkált kereseti követelését.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéleteit a fentiek szerint, részben megváltoztatta a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, és részítéletében csupán megállapította a felmerült másodfokú perköltséget. Miután az elsőfokú bíróság sem döntött a perköltségről a részítéleteiben, a másodfokú bíróság célszerűnek látta, hogy a másodfokú költség viselése tárgyában a részítélettel elbírált vitás kérdéseknek a még el nem döntött kérdésekkel való összefüggésének vizsgálata után szülessen döntés az eljárást befejező határozatban.

A perköltség megállapításánál figyelembe vette, hogy a fellebbezések mennyiben voltak eredményesek.

Az elsőfokú bíróság az I.r. felperes javára 1.679.167 Ft hasznosítási díjat ítelt meg rendelkezve a kamatról is, az I.r. felperes fellebbezésében ezt kérte 1.206.865 Ft-tal felelni. A fellebbezése nem vezetett sikerre.

A II.r. felperes - aki a 11.P.21.558/2000. számú ügyben egyedüli felperesként járt el, és a két pernek a másodfokú eljárásban való egyesítése folytán szerepel II.r. felperesként, elsődlegesen az elővásárlási jogával kapcsolatosan előterjesztett kereseti kérelmének való helyt adásért fellebbezett, ez a fellebbezési kérelme alapos volt. A másodlagos és harmadlagos kérelmeivel ennek folytán nem kellett foglalkozni.

A II.r. alperes fellebbezése a hasznosítási díj megfizetésére kötelező részítéleti rendelkezést támadta, valamint részéről is sérelmezettnek minősült az ítélet indokolása, továbbá a valamennyi alperessel szemben előterjesztett megállapítási keresetnek való helyt adást - az OGYI irataiba való betekintésre vonatkozó döntést - is érintette a fellebbezése. Ez utóbbi kérelme volt csak sikeres, tehát a marasztalással összefüggő fellebbezési kérelme kapcsán az I.r. felperest kell nyertesnek tekinteni. Ugyanakkor az I.r. felperes fellebbezése szempontjából, mivel a marasztalási összeg felemelése iránti fellebbezési kérelem alaptalan volt, az I.r. alperes tekintendő nyertesnek. Ebből következően az I.r. felperes és a II.r. alperes vonatkozásában a fellebbezési eljárásban azonos mértékű a pernyertesség-pervesztesség aránya.

A VII.r. alperes alaptalan fellebbezéssel élt a mögöttes felelősségének a megállapítása miatt, az indokolás általa is sérelmezettnek tekinthető, amely ugyancsak nem vezetett eredményre, ugyanakkor az iratbetekintés vonatkozásában a fellebbezése sikeresnek minősül.

A III. és IV.r. fellebbező alperes részéről csak az iratbetekintéssel kapcsolatos döntés és az indokolás volt fellebbezéssel érintett, amelyek közül csak az előbbiben volt eredményes.

Mindehhez képest az iratbetekintéssel kapcsolatos részítéleti rendelkezést támadó fellebbezési kérelmek szempontjából a II.r. felperes tekinthető vesztesnek a II., III., IV. és VII.r. alperesek vonatkozásában. Mivel azonban mindegyikük részben vesztett is az iratbetekintést érintő fellebbezésük tekintetében, nem indokolt a javukra perköltséget megállapítani.

Ugyanakkor a II.r. felperes az elővásárlási jogát sikerrel érvényesítette a III.r. alperessel szemben. Ebben a tekintetben eredményes fellebbezést terjesztett elő, így részére megállapítandó perköltség (ügyvédi munkadíj és lerótt illeték) a meg nem állapítható pertárgy érték alapul vételével (az illetéket is e szerint róttá le).

Az ügyvédi munkadíj megállapításánál a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet nem alkalmazható, mert mindkét per 2003. szeptember 1 napja előtt indult. Mivel azonban e rendelet rendelkezése folytán az ügyvédi költségekről szóló 8/2002. (III. 30.) IM rendelet hatályát veszítette, a Pp. 78.§-án alapulóan kellett határozni az ügyvédi díjról általános forgalmi adó figyelembe vételével. Az ügy bonyolultságát, a kifejtett munkát értékelve a másodfokú bíróság a II.r. felperes másodfokú perköltségét mérlegeléssel 80.000 Ft-ban állapította meg.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az alperesek nem rótták le a fellebbezésükön az eljárási illetéket, ezért az Itv. 65. § értelmében leletezés terhe mellett tartoznak azt leróni a következők szerint.

A II.r. alperes támadta az ítélet őt marasztaló rendelkezését, és a valamennyi alperessel szemben előterjesztett megállapítási keresetnek való helyt adást, vagyis az OGYI irataiba való betekintési jogról szóló döntést. Ehhez képest az 1.679.167 Ft 6 %-ának megfelelő 100.750 Ft illetéket tartozik leróni. Emellett a többi fellebbező alperessel együtt egyetemleges kötelezettségként (Itv. 38. § (2) bek.) az iratbetekintésre vonatkozó rendelkezés kapcsán - amelyet mindkét részítélet tartalmazott, és mindkettő ellen fellebbezéssel éltek - a meg nem határozható fellebbezési értéket alapul véve 2x24 000 Ft, azaz 48.000 Ft illeték terheli.

A VII.r. alperes részéről fellebbezéssel érintettnek minősült a Klimin termékkel kapcsolatos részítéletnek a mögöttes felelősségével kapcsolatos rendelkezése, és a fent említettek szerint az OGYI irataiba való betekintésről szóló rendelkezések. Ez utóbbi kapcsán egyetemlegesség terheli a 48.000 Ft illeték, és további 24 000 Ft illeték, mert a mögöttes felelősség miatti fellebbezésénél nem a tartozás összegét,

hanem magát a felelősséget tekintette vitatottnak a másodfokú bíróság, és ehhez képest a fellebbezési értéket a meg nem állapítható fellebbezési értéknek megfelelően 24 000 Ft-ban jelölte meg.

A III. és IV.r. alperesekkel szemben a részítéletek csak az iratbetekintési jog vonatkozásában tartalmaztak rendelkezést, így a fellebbezés részükről ezt támadónak tekinthető, így nekik is az előbbiekben megjelölt 48.000 Ft illeték lerovására áll fenn kötelezettségük egyetemlegesen a többi fellebbező alperessel együtt.

Budapest, 2006. november 22.

Tóth Lászlóné dr. s.k.
a tanács elnöke

. Kovács Zsuzsanna s.k.
s.k.
előadó bíró

Dr. Lesenyei Terézia
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági ügyintéző